

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні
«СУЧАСНА НАУКА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

*III Всеукраїнська науково - практична
конференція з нагоди Дня працівника
сільського господарства в Україні*

13-15 листопада 2024 р.

УДК 001:63(06)

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку. Збірник наукових праць III Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні, 13-15 листопада 2024 р. м. Кропивницький, Україна. С. 130.

Редакційна колегія:

АВЕРЧЕВ Олександр Володимирович, професор, доктор с-г. наук,
завідувач кафедри землеробства,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

МРИНСЬКИЙ Іван Миколайович, доцент, кандидат с-г. наук,
декан агрономічного факультету,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

РЕВТЬО Олеся Ярославівна, доцент, кандидат с-г. наук,
викладач кафедри рослинництва та агроінженерії,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

ЖОСАН Ганна Володимирівна, доцент, кандидат ек. наук,
викладач кафедри менеджменту та інформаційних технологій
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Відповідальна за випуск:

НІКІТЕНКО Марія Петрівна, PhD, старший викладач кафедри землеробства,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Програмні кейси конференції:

- КЕЙС 1.** Сучасні агротехнології в рослинництві, овочівництві та садівництві.
- КЕЙС 2.** Перспективні технології у ветеринарії, виробництві і переробці продукції тваринництва та аквакультури.
- КЕЙС 3.** Тенденції раціонального природокористування та збереження земельних ресурсів.
- КЕЙС 4.** Сучасні досягнення інженерних наук у будівництві та електрифікації виробничих підприємств.
- КЕЙС 5.** Тенденції розвитку харчового виробництва та індустрії готельно-ресторанної справи.
- КЕЙС 6.** Розвиток підприємництва, менеджменту та ІТ-технологій в аграрному виробництві.

У матеріалах конференції висвітлено сучасні науково-практичні технології та досягнення агрономічних, економічних, природничих, екологічних, іхтіологічних, технологічних наук. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Матеріали конференції з подальшим доопрацюванням (за необхідністю) можуть бути опубліковані у фахових виданнях Херсонського державного аграрно-економічного університету «Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки», «Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка», «Таврійський науковий вісник. Серія: Технічні науки» та «Водні біоресурси та аквакультура», які внесені до переліку фахових видань України (категорія "Б").

**Автор несе повну відповідальність за викладений матеріал у збірнику матеріалів тез конференції.*

ЗМІСТ
КЕЙС 1
СУЧАСНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ, ОВОЧІВНИЦТВІ ТА
САДІВНИЦТВІ

Дослідження продуктивності сої залежно від водоспоживання на півдні України <i>Білоконь Богдан, Шепель Андрій</i>	7
Вивчення врожайності та споживчих характеристик свіжої садової суниці на півдні України <i>Бойченко Андрій, Нікітенко Марія</i>	9
Чина посівна – перспективна зернобобова культура степу України <i>Ворона Павло, Минкін Микола</i>	13
Ефективність біодобрив у збільшенні площі листової поверхні люцерни <i>Гречаний Віталій, Нікітенко Марія</i>	16
Врожайність та олійність гібридів соняшнику для виробництва високоолеїнової олії <i>Дубиніч Роман, Нікітенко Марія</i>	19
Сучасні гідропонні системи вирощування рослинницької продукції: класифікація, призначення та світові тренди <i>Жуйков Терентій, Жуйков Олександр</i>	22
Насіннева продуктивність та урожайність насіння дині залежно від строків сівби та густоти рослин за краплинного зрошення насінників <i>Заверталюк Володимир, Богданов Володимир, Заверталюк Олександр</i>	26
Вплив досліджуваних факторів на агроекологічні особливості вирощування різних сортів гороху <i>Ковшакова Тетяна</i>	30
Економічна та агрономічна цінність гороху в сучасному сільському господарстві <i>Коломієць Михайло, Аверчев Олександр</i>	32
Вплив норм висіву та добрив на продуктивність льону сорту Орфей <i>Конденко Дмитро, Аверчев Олександр</i>	35
Технологічні особливості та екологічні рішення вирощування гороху в агросистемах півдня України <i>Ліннік М.П., Аверчев О.В.</i>	37
Особливості вирощування гороху зимуючого у світі і Україні <i>Литвиненко Олександр, Шепель Андрій</i>	40
Горох ключова зернобобова культура: економічні та екологічні аспекти вирощування <i>Литвиненко Олександр, Аверчев Олександр</i>	42
Дослідження продуктивності томатів при регулюванні режиму зрошення на півдні України <i>Мельниченко Вікторія, Шепель Андрій</i>	45
Дослідження продуктивності пшениці озимої залежно від попередників в неполивних умовах півдня України <i>Могилко Степан, Шепель Андрій</i>	47

Список використаних джерел:

1. Льон олійний. Технологія вирощування (науково-методичні рекомендації) / [В.Л. Нікішенко, М.П. Малярчук, С.О. Заєць, В.І. Завірюхін і інш.]. – Херсон: Херсонська міська друкарня. – 2009. – 12 с.
2. Аверчев О.В., Нікітенко М.П. Закономірність впровадження біологічного землеробства на Півдні України. Інноваційні екологобезпечні технології рослинництва в умовах воєнного стану: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ 31 серпня 2023 року). 2023. 202 с.
3. Дідора В. Г. Вплив елементів технології на показники якості льону олійного / В. Г. Дідора, М. Ф. Рибак, С. Б. Шваб // Зб.наук.пр. УНУС.- Умань, 2010. - Т.1.- В. 74.- С.39 – 47.
4. Аверчев О.В., Нікітенко М.П. Перспективи розвитку геоінформаційних технологій в умовах змін клімату : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 20 квітня 2023 року). – Одеса : Олді+, 2023. – 122-125 с
5. Аверчев О.В., Нікітенко М.П. Ключові елементи стратегії розвитку аграрного сектору на півдні України. II Міжнародна науково-практична конференція «Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні регіонів України».

УДК 631.53.033:631.95(477.7)

ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ В АГРОСИСТЕМАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

ЛІННИК Максим здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії,
першого року навчання
АВЕРЧЕВ Олександр д-р с-г. наук, професор кафедри землеробства,
науковий керівник
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон, Україна

Горох (*Pisum sativum L.*) є однією з найважливіших бобових культур, яка відіграє значну роль у сільському господарстві України. В умовах півдня країни, де спостерігається нестача вологи та підвищена температура, важливо враховувати специфіку агрономічних практик для забезпечення стабільного врожаю [1]. Актуальність дослідження полягає в необхідності адаптації технологій вирощування гороху до кліматичних умов півдня України, а також у пошуку шляхів впровадження біологізації в агросистеми.

Мета даного дослідження – проаналізувати особливості технології вирощування гороху в умовах півдня України із врахуванням зменшення антропогенного навантаження на навколишнє середовище. Завдання включають:

- вивчення агротехнічних, біологічних, ґрунтових та гідрологічних умов, що впливають на урожайність гороху;
- аналіз елементів технологій вирощування гороху;
- розробку пропозицій щодо біологізації технології вирощування.

Дослідження ґрунтується на методах польового досліду, лабораторного аналізу та статистичного оброблення даних. Передбачається проведення порівняння традиційних та біологізованих технологій вирощування гороху.

Особливості вирощування гороху в південних регіонах України обумовлені низкою факторів, які впливають на агрономічні практики та кінцеві результати. По-перше, кліматичні умови в цих регіонах характеризуються теплим кліматом з недостатньою кількістю опадів [2]. Це створює необхідність у створенні технологій накопичення вологи в ґрунті, застосуванні толерантних до посухи сортів гороху, які можуть витримувати високі температури та недостатню кількість вологи [7].

По-друге, важливим аспектом є вибір виду системи обробітку ґрунту. В умовах півдня України застосування мінімальних технологій обробітку ґрунту, а також інтеграція сівозмін сприяють покращенню структури ґрунту, зменшенню ерозії та збереженню вологи. Це дозволяє не лише зберегти родючість, а й підвищити стійкість агроєкосистем до негативних впливів клімату [3].

Крім того, проблеми шкідників та хвороб є суттєвими викликами для вирощування гороху. У південних регіонах особливо важливим є дослідження впливу таких шкідників, як попелиці, а також хвороб, зокрема антракнозу, на врожайність та якість продукції. Виявлення та розробка ефективних заходів боротьби з цими загрозами є необхідними для забезпечення стабільності врожаю гороху в умовах сучасного сільського господарства.

Біологізація є важливим напрямом у сучасному землеробстві, спрямованим на зменшення використання хімічних препаратів і підвищення екологічної стабільності агроєкосистем [4]. Використання сучасних біопрепаратів сприяє збереженню родючості ґрунтів, зменшенню вмісту хімічних речовин у сільськогосподарському ландшафті, створенню гарного фітосанітарного середовища, виробництву екологічно чистої продукції з високими показниками якості. За вартістю біопрепарати набагато нижчі за хімічні засоби захисту рослин, тому з економічної точки зору вони ефективніші за використанням [5]. Використання біологічних добрив, зокрема мікробіологічних препаратів, таких як ризобактерії та мікоризні гриби, є ефективним способом покращення родючості ґрунту. Біологізація технології вирощування гороху є комплексним підходом, що забезпечує підвищення врожайності, збереження ґрунтових ресурсів і екологічну стійкість сільськогосподарських систем [6].

Впровадження екологічно безпечного ведення землеробства допоможе раціонально використовувати природні ресурси, підвищити природну біологічну активність ґрунту та відновити баланс натуральних поживних речовин в ньому

[5,6]. Це включає визначення найбільш ефективних способів підготовки ґрунту, вибір продуктивних сортів, розробку схем сівозмін та оптимізацію агротехнічних заходів, таких як зрошення, внесення добрив і засобів захисту рослин.

Практична значущість дослідження полягає у можливості впровадження розроблених рекомендацій у виробничу діяльність товаровиробників, що вирощують горох. Вони сприятимуть підвищенню ефективності агротехнологій, оптимізації витрат і покращенню якості продукції. Отримані результати також слугуватимуть базою для подальших наукових розробок у галузі агрономії, зокрема у вдосконаленні технологій вирощування зернобобових культур.

Список використаних джерел

1. Яковенко, Л. І. Вплив кліматичних факторів на вирощування гороху в південних регіонах України. Український агроном, 2023. — С. 75-80.;
2. Гураль, А. О., & Коваленко, Ю. П. Сучасні підходи до агротехнології вирощування бобових культур в умовах південних регіонів України. Інститут агроєкології та природокористування НААН України, 2020;
3. Аверчев О.В., Нікітенко М.П. Кліматично-орієнтовне землеробство в Україні. Сучасна наука: стан та перспективи розвитку. матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з нагоди Дня працівника сільського господарства, 2021р. м. Херсон. С. 370. с.87-92
4. Сидоренко, П. О. та ін. «Використання мікробіологічних препаратів для підвищення врожайності бобових культур». Агрономія та агротехнології, 2022. — С. 102-107.;
5. Аверчев О., Нікітенко М. Обґрунтування впровадження елементів біологізації у рослинництві в умовах глобальних змін клімату // Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових розробок у виробництво : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 19-21 жовтня 2022 р. Миколаїв: МНАУ, 2022. С. 70-72.
6. Аверчев О.В., Нікітенко М.П. Закономірність впровадження біологічного землеробства на Півдні України. Інноваційні екологобезпечні технології рослинництва в умовах воєнного стану: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ. 2023. 202 с.
7. Аверчев О.В., Нікітенко М.П. Комплексний підхід у розвитку екологічно орієнтованого агропромислового виробництваТаврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки / ХДАЕУ. Одеса. 2024. Вип. 137. с. 3-10

*Шановні колеги та учасники Всеукраїнської конференції!
Щиро вітаємо Вас з Днем працівника сільського господарства!*

